

Õiguse instituut

Instituudi 2025. aasta teadus- ja arendustegevuse ülevaade

Instituudi 2025. aasta kuni 3 kõige olulisemat edulugu

ETR22050 "Muutuvad õiguslikud keskkonnad ja digitaalsed tehnoloogiad"

(01.07.2022–01.12.2024); Vastutav täitja: Tanel Kerikmäe; Tallinna

Tehnikaülikool, Majandusteaduskond, Õiguse instituut (koordinaator);

Finantseerija: MTÜ XRP Ledger

Trust; <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/c8544638-285a-489b-bd5e-839deb26df4b>

VFP20030 "Ebamäärasuste, väljakutsete ja tulevikuvõimaluste kaardistamine
väljaarenevate turgude raames: informaaalsed tõkked, majanduskeskkonnad ja
tulevikuväljavaated Ida-Euroopas, Kaukasuse piirkonnas ja Kesk-Aasias."

(01.08.2020–30.04.2025); Vastutav täitja: Abel Polese, Tanel Kerikmäe, Archil

Chochia; Tallinna Tehnikaülikool, Majandusteaduskond, Õiguse instituut

(partner); Finantseerija: Euroopa Komisjon;

<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/ccec4783-5329-4533-8f26-089835f37623>

VERT24052 "Intellektuaalomandi ja andmeõiguse magistriprogramm"

(01.10.2024–30.11.2030); Vastutav täitja: Thomas Hoffmann; Tallinna

Tehnikaülikool, Majandusteaduskond, Õiguse instituut (partner); Finantseerija:

Euroopa

Komisjon; <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/a224123b-b59b-4f93-abb2-7c0a6bd3a840>

TA valdkonna väljakutsed 2026. aastaks

TA valdkonna 2025. aasta väljakutsed ja nende tulemused

Väljakutse

Uute doktorantide konkursi edukas läbiviimine, uue tenuuriprofessori konkursi

läbi viimine

Täitmine/tulemused

Olulisemad soetatud seadmed

Koondhinnang instituudis kasutusel oleva taristu seisundi kohta

piisav

Selgitus instituudis kasutusel oleva taristu seisundi kohta

1 Eraõigus

Uurimisrühma juht

Thomas Hoffmann, kaasprofessor tenuuris, thomas.hoffmann@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Thomas Hoffmann, Doktor, kaasprofessor tenuuris

Agnes Kasper, Doktor, vanemlektor

Tatjana Evas-Peeters, Doktor, dotsent

Pawan Kumar Dutt, Doktor, vanemlektor

Maria Claudia Solarte Vasquez, Doktor, vanemlektor

Kaido Künnapas, Doktor, vanemlektor

Artem Boyarchuk, Teaduste kandidaat, järeldoktor-teadur

Aleksi Oskar Johannes Kajander, Doktor, järeldoktor-teadur

Yuliia Kravchenko, , doktorant-nooremteatur

Pablo Martinez Ramil, Doktor, järeldoktor-teadur

Victoria Kozlova, , doktorant-nooremteadur

Marta Terletska, , doktorant-nooremteadur

Ana Koiava, , doktorant-nooremteadur

Võtmesõnad

Eesti keeles

algoritmidel baseeruv otsustusprotsess ja vastutus; ploki ahel ja targad lepingud; Tööstus 4.0 õiguslik raamistatus/IoT majandusele; rahvusvaheline eraõigus; küberjulgeolek; tarbijakaitseõigus; vahendatud ülekannete disain; alternatiivse vaidluste lahendamise meetodid (arbitraaž ja vahendamine); tööõigus; õiguse valdkonnas kasutatavad tehnoloogiad

Inglise keeles

algorithm-based decision-making and liability; blockchain and smart contracts; legal frameworks for Industry 4.0/IoT; private international law; cyber security; consumer law; mediated transaction design; alternative dispute resolution methods (arbitration and mediation); labor law; Legal Tech

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimisrühma põhitegevused on suunatud järgmistele valdkondadele: • eraõigus, fookusega eraõiguslikele õiguslikele suhetele digitaalsetes keskkondades; • sotsiaalsete muutuste vajaduste kaardistamine • kontekstispetsiifilised õiguspoliitika soovitusel

Rühma ülevaade inglise keeles

Our research group is committed to producing ambitious cutting-edge work in the field of private law, having a special focus on private legal relationships in digital environments. Primarily designed to iteratively develop expertise on these matters, members of the research group aim to share and disseminate their work to complement legal and social discourses and, where identifiable and necessary, actualize societal change therein. We aim to contribute to

international, national and regional debates on these matters, address traditional and novel legal problems with a varied toolbox of methods, and, where appropriate, based on developed expertise, propose nuanced policy-recommendations and context-specific legal advice. Big data, IoT, AI and the respective legal interferences of their implementation and use in society form the core subject of our research, but we have also focused on legal implications of the Gig-economy, competition law and data governance issues in Smart Cities, digital evidence, online dispute resolution and LegalTech. Also research on HCI and HCI research methods, mixed research methodology, international business transactions international mediation forms an essential part of our competencies. The research group incorporates elements of the Value-Sensitive Design framework into discussions on societally acceptable, inclusive, human-centric and thus innovative governance mechanisms in private legal relationships

Viimaste aastate olulisemad projektid:

VEU24017 Euroopa vaidlustamata nõuete jõustamise digitaliseerimine 2024 - 2026
<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/453ba8a4-3706-42d0-a399-54f1fd6a4676>

VEU24053 Konfliktide lahendamine võrdsete algoritmide abil 2024 - 2026
<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/5be55214-5653-49f4-9dab-1f99ed60a9c0>

VEU24054 IT-vahendid õigusemõistmise kavandamiseks ja tõhustamiseks 2024 - 2026
<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/66885f84-1e30-4a7e-baf6-437dff674e4b>

VERT24052 Intellektuaalomandi ja andmeõiguse magistriprogramm 2024 - 2030
<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/a224123b-b59b-4f93-abb2-7c0a6bd3a840>

VEU23036 Jälgitavuse arhitektuuri vastavusmudel EBSI Euroopa Liidu kasutusvõimalusena 2023 - 2025
<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/05fdcbec-4f2e-48d3-bcdb-597706c6d573>

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Henriksen, Thomas Ødegård; Hoffmann, Thomas (2026). Modular and Agentic AI Design, Jailbreaking and Scheming Behaviour as Challenges to the EU AI Act. Law Innovation and Technology [ilmumas].
<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/556f5063-dbb7-4bd2-981d-6fb4d40702df>

Kajander, Aleks; Liivoja, Rain; Naagel, Maarja (2025). Cybersecurity of weapon systems: international law requirements and technical standards. Journal of Cybersecurity, 11 (1), #tyaf017. DOI: 10.1093/cybsec/tyaf017. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/f1fae00e-4b05-4b78-b816-4f5ce95b1195>

Kajander, Aleks; Hoffmann, Thomas (2025). Smart City Data Commons under the Data Governance Act – Lowering the Threshold Toward Introducing Smart City Data Commons. International and Comparative Law Review, 24 (2), 7–24. DOI: 10.2478/iclr-2024-0016 [ilmumas].
<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/8e6cab85-d2df-4c1a-a0ea-e621972df121>

Zengin, Aysegul; Chochia, Archil; Martínez-Ramil, Pablo (2025). Copyright in Text and Data Mining: Legal Challenges and the AIA's Role in the EU. International and Comparative Law Review, 25 (1)

[ilmumas]. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/eb54a62c-82b5-4d8d-97f2-7fbf58b2d463>

Dutt, Pawan Kumar; Chochia, Archil; Hoffmann, Thomas (2025). Understanding the Manifold Approaches that Shape Research, Development and Innovation Policies. *TalTech Journal of European Studies*, 15, 2 (42) [ilmumas]. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/d2bf5554-85d1-40f2-bf38-f5e9165afcc5>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

Uurimistöö keskendub digitaalkeskonna lepingutele, algoritmidel põhinevale otsuste tegemisele ja vastutusele; plokiahelale ja nutikatele lepingutele; tööstuse 4.0/IoT õiguslikule raamistikule; rahvusvahelisele eraõigusele; küberjulgeolekule; tarbijaõigusele; intellektuaalomandiõigusele, tööõigusele; ning õigustehnoloogiale kui sellisele.

Inglise keeles

The research focus is on contracts in digital environments, algorithm-based decision-making and liability; blockchain and smart contracts; legal frameworks for Industry 4.0/IoT; private international law; cyber security; consumer law; intellectual property law, labour law; and legal tech as such.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Meie uurimisrühm on pühendunud tiptasemel tööle eraõiguse valdkonnas, keskendudes eriti eraõiguslikele suhetele digitaalkeskonnas. Uurimisrühma liikmed, kelle peamine eesmärk on arendada iteratiivselt asjatundlikkust nendes küsimustes, soovivad jagada ja levitada oma tööd, et täiendada õiguslikku ja sotsiaalset diskursust. Meie eesmärk on anda panus rahvusvahelistesse, riiklikesse ja piirkondlikesse aruteludesse nendes küsimustes ning käsitleda traditsioonilisi ja uusi õiguslikke vastuolusid. Suurandmed, asjade internet, tehisintellekt ja nende rakendamise ja kasutamise vastavad õiguslikud mõjud ühiskonnas moodustavad meie uurimistöö keskse teema, kuid oleme keskendunud ka gig-majanduse õiguslikele mõjudele, konkurentsiõigusele ja andmete haldamisele

küsimustele nutikates linnades, digitaalsetele tõenditele, veebipõhisele vaidluste lahendamisele ja LegalTechile.

Inglise keeles

Our research group is committed to produce cutting-edge work in the field of private law, having a special focus on private legal relationships in digital environments. Primarily designed to iteratively develop expertise on these matters, members of the research group aim to share and disseminate their work to complement legal and social discourses. We aim to contribute to international, national and regional debates on these matters, address traditional and novel legal controversies. Big data, IoT, AI and the respective legal interferences of their implementation and use in society form the core subject of our research, but we have also focused on legal implications of the Gig-economy, competition law and data governance issues in Smart Cities, digital evidence, online dispute resolution and LegalTech.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Coordination of training programs and provision of legal opinions to improve the professional development of Azerbaijan judges, notaries and execution officers (3-27/AV25/86-1, 19.08.2025–31.12.2025), 126 940 EUR

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

Increasing cooperation with European Union Intellectual Property Office (EUIPO). Have made a proposal to the EUIPO to host, in TalTech, the Network of IP Academies (NIPA) Annual Meeting to discuss IP and RDI issues in Europe.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
- 2. Usaldusväärsed IT lahendused

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCSi klassifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.5 Õigusteadus

CERCSi teaduserialad:

S123 Informaatikaõigus

S124 Patendid, autoriõigus, kaubamärgid

S130 Tsiviilõigus: era-, perekonna-, abielu-, pärimis-, pärandus-, omandi-, pandi-, võlaõigus

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektsioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

hea

Seisundi selgitus:

Access to online law journals via library could be improved.

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

* Thomas Hoffmann: Member of Wissenschaftliche Gesellschaft für Recht und Blockchain-Technologie e.V., Institut für Recht, Wirtschaft und Handel im Ostseeraum e.V., and Verein Ostrecht Kiel e.V.; MIPDaL consortium establishing a double degree MA in IP and Data Law with TU Dresden (coordinator), QMU London, University of Exeter, CEIPI (University of Strasbourg), Universidad Carlos III de Madrid

* Pawan Kumar Dutt: Coordinator on behalf of TalTech for the European Patent Office and European Union Intellectual Property Office (sponsored Pan-European Seal Professional Traineeship Programme)

* Ebru Metin: World Council Member of World Commerce and Contracting [<https://www.worldcc.com/>], Ambassador of European Legal Technology Association [<https://elta.org/member/ebru-metin/>]

* Ágnes Kasper: Member of European Artificial Alliance; Member of research advisory group at Global Commission on the Stability of Cyberspace

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit

Välispartnerid:

- MLU Halle-Wittenberg
- TU Dresden
- Ministry of Justice of Azerbaijan

Eesti partnerid:

- Njord advokaadibüroo
- Harju Maakohus
- Tartu Ülikool, Johan Skytte Institute of Political Studies

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal

Riiklikud:

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes

* Ágnes Kasper:

* External expert for EUCybenet project

* Thomas Hoffmann:

* Of-counsel at law firm Suprema; PI of the research projects mentioned under 4.

* Pawan Dutt:

* European Union Intellectual Property Office (EUIPO) sponsored institutional collaboration. Participated in the Network of IP Academies (NIPA) Annual Meeting in December 2025 in Alicante. Developing common synergies for Intellectual Property education and training between members of the PES Universities, National IP Offices and Talent Bank Associated Partners across Europe. Member of Working Group 1 for creation and development of the EUIPO's new Intensive IP Education Program for EU university students.

* Aleksi Kajander:

* Co-coached a combined team of students from TalTech and University of Public Service for the Cyber 9/12 competition as a part of the CASPA (VERT20073) project

* Ebru Metin:

* Coordinated a COST application for International Network for Proactive Law

* Planned and coordinated the first Proactive law Panel at the Law Department, which facilitated the initiation of negotiations for an institutional agreement

[Uurimisrühma veebilehe aadress](#)

Eesti keeles

Inglise keeles

2 Euroopa Liidu digitaalse turu ja tehnoloogiate õiguspoliitiline ja normatiivne raamistik ja selle kohaldumine partnerriikides

Uurimisrühma juht

Archil Chochia, vanemteadur, archil.chochia@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Tanel Kerikmäe, Doktor, täisprofessor tenuuris
Ondrej Hamulak, Doktor, kaasatud professor
Katrín Merike Nyman-Metcalf, Doktor, kaasatud professor
Abel Polese, Doktor, vanemteadur
David Ramiro Troitino, Doktor, vanemteadur
Maria Claudia Solarte Vasquez, Doktor, vanemlektor
Pawan Kumar Dutt, Doktor, vanemlektor
Archil Chochia, Doktor, vanemteadur
Javad Keypour, Doktor, lektor
Evelin Pärn-Lee, Teadusmagister, doktorant-nooremteadur
Kärt Salumaa-Lepik, , doktorant
Melita Sogomonjan, , doktorant
Olga Shumilo, , doktorant
Alexander Antonov, , projekti assistent
Kristi Joamets, Doktor, vanemlektor

Võtmesõnad

Eesti keeles

tehnoloogiaõigus; Euroopa õiguspoliitika; digitaalne turg; tehisintelligents ja õigus; digiteenuste; õiguslik regulatsioon; Metaversum ja õigus

Inglise keeles

law and technology; EU legal policy; Digital Single market; artificial intelligence and law; regulating digital services; metaverse and law

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimisgrupi teadustemaatika on seotud tehnoloogiaõigusega ja vastavate õiguslike oskuste teadmussiidetega: • Õigus ja e-tehnoloogiad: - e-residentsus, krüptoraha, targad lepingud, 3D printimine, tarkvaraarendid, digitööendid, tehisintellekt, moodsad tehnoloogiad ja õiguspoliitika. - Privaatsusõigus, küberjulgeolekuõigus, eetika ja õiguse seosed. - Andmekaitse määrus, inimõigused Euroopa digiajastul, digitaalse kaubandusega seonduvad õigused ja kohustused. • IKT õigus: väljendusvabadus, e-valitsus, meedia ja kommunikatsiooni õiguslik analüüs.

Rühma ülevaade inglise keeles

The research topics are related to law and technology and transfer of knowledge of legal skills. • Law and eTechnologies: e-residency, cryptocurrencies, smart

contracts, 3D printing, software agents, digital evidence, artificial intelligence legal policies and modern technologies. Privacy law. Cyber security. Ethics of law and technology. General Data Protection Regulation (GDPR), human rights in European digital era. Rights and duties of digital e-trading. • ICT law: freedom of expression, e-governance, regular legal analysis of media and communications legislations.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

VHE25017MO Kliimapositiivsed tulevikuteed 2025 - 2030

<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/cfb5c587-d854-4489-8d45-d6b3ea8178f0>

VHE24001 EquiTech – Diskrimineerimise, eelarvamuste ja sallimatuse riskide ärahoidmine automatiseeritud otsustel põhinevates süsteemides võrdõiguslikkuse edendamiseks 2024 - 2026

<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/2a82703c-f462-4f2a-af3a-be0ab5e476dd>

VERT25040 Innovatiivsete pedagoogilise õppemeetodite toetamine EU tutvustamisel noortele

2025 - 2028 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/adb77f3-17a9-46da-a143-6f56dd4c7283>

VERT24069 Disainipõhise eetika rakendamine tehisintellektis: tervishoiusektori koolitusraamistik

2024 - 2027 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/09ef2dbc-6427-43b5-8c38-af97477c18be>

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Göksal, Saban Ibrahim; Joamets, Kristi (2025). The Implementation of BCTrustAI.SL Into the Automated Practices of Digital Labour Platforms to Ensure Fairness, Transparency and Accountability. *Bratislava Law Review*, 9, 1, 9–26. DOI: 10.46282/blr.2025.9.1.949.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/23a87515-5384-4eb0-8def-de20a96e68a9>

Koiava, Ana; Chochia, Archil (2025). Challenges of GDPR Compliance with the Data Altruism Concept Under the Data Governance Act: Lessons from the Estonian X-Road Model. *Baltic Journal of Law & Politics*, 18 (1), 16–29. DOI: 10.2478/bjlp-2025-0008.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/3f7f993f-d243-4307-a907-d41558d604ec>

Kerikmäe, Tanel; Hamulák, Ondrej; Mesarcik, Matus (2025). Disinformation Tackling in the Metaverse and the Digital Services Act. *Cogent Social Sciences* [ilmumas].

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/4b297723-0876-4b85-9a52-25201000947e>

Joamets, Kristi (2025). Towards fair AI in Estonia's public service: discussing and disseminating bias prevention in automated decision-making. *TalTech Journal of European Studies*, 15 (3), 201–224.

DOI: 10.2478/bjes-2025-0037. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/8744a6de-f8fe-4bd6-bc21-6a412ccba1e7>

Ramiro Troitino, David (2025). The Baltic Republics and the First Symptoms of the USSR's Dissolution. *Pasado y Memoria Revista de Historia Contemporánea*, 31, 17–34. DOI:

10.14198/pasado.28896. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/c5ca58c6-9ee8-4ddd-ba14-6b968541322b>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

2025. aastal tugevdas TalTechi õigusteaduskond oma positsiooni piirkondliku liidrina õiguse ja tehnoloogia valdkonnas konverentside kaudu, nagu FutureLaw 2025, LAITech 2025 ning TalTechi Legal Labi Legal Designi üritustesari. Teaduskond edendas teadus- ja arendustegevust õigustehnoloogia, tehisintellekti ja õigusdisaini vallas uute publikatsioonide ja toimetatud kogumike kaudu ning laiendas koostööd tööstuspartneritega strateegilise partnerluse abil ettevõttega SuitsLegal, et testida tehisintellektil põhinevaid õiguslahendusi. Lisaks jätkas TalTechi õigusteaduskond oma projektitegevusi, sealhulgas Equitech'i projekti elluviimist.

Inglise keeles

In 2025, TalTech Law School strengthened its position as a regional leader in law and technology through conferences such as FutureLaw 2025, LAITech 2025 and TalTech Legal Lab Legal Design Event Series. The school advanced research on legal tech, AI and legal design through new publications and edited volumes, while expanding industry collaboration via a strategic partnership with SuitsLegal to test AI-driven legal solutions. In addition to these, TalTech Law School continued its project activities, including Equitech project.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Põhjaliku uurimistöö ja tulemuste levitamiseks aitame tõsta avalikkuse teadlikkust tehnoloogiliste edusammudega kaasnevatest pakilistest õiguslikest ja eetilistest probleemidest. Suheldes poliitikakujundajate, tööstuse sidusrühmade ja kodanikuühiskonnaga, toetame teadlikku otsuste tegemist ja regulatiivsete raamistike väljatöötamist, mis tasakaalustavad innovatsiooni ja ühiskondlikke väärtusi. Lisaks inspireerivad meie ühised ettevõtmised interdistsiplinaarset dialoogi ja soodustavad mitmekesise ja kaasava teadusringkonna loomist, mis on pühendunud digiajastu keeruliste väljakutsetega tegelemisele. Seda tehes ei vii rühm edasi mitte ainult akadeemilist valdkonda, vaid soodustab ka positiivseid ühiskondlikke muutusi, edendades vastutust, võrdsust ja vastutustundlikku innovatsiooni õiguse ja tehnoloogia valdkonnas. Sellised näited hõlmavad koolitusi nii kohtunikele kui ka avalikkusele erinevatel teemadel, sealhulgas andmekaitse, WEB3 ja plokiahelatehnoloogia

Inglise keeles

Through our rigorous research and dissemination of findings, we contribute to fostering public understanding and awareness of pressing legal and ethical issues arising from technological advancements. By engaging with policymakers, industry stakeholders, and civil society, we advocate for informed decision-making and the development of regulatory frameworks that balance innovation with societal values. Moreover, our collaborative endeavours inspire interdisciplinary dialogue and encourage the cultivation of a diverse and inclusive research community dedicated to addressing the complex challenges of the digital age. In doing so, the group not only advances academic scholarship but also fosters positive societal change by promoting accountability, equity, and responsible innovation in the realm of law and technology. Such examples include trainings for judges and public on different topics including data protection, WEB3 and blockchain technology.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Meie uurimisrühmal on palju tegevusvaldkondi, sealhulgas tehisintellekt, automatiseeritud otsuste tegemine, e-valitsemine, andmekaitse, nutikad hooned, roheenergia, digitaalsed ökosüsteemid, tööruumide digitaliseerimine, nutilepingud ja digitaalsed turud. Jätkame edukalt digitaliseerimise ja e-valitsemise, digitaalse Euroopa ja tulevase integratsiooni ning muutuva õiguskeskkonna ja digitehnoloogiate projektidega. Lisaks lõpetasime tellitud uuringu suurettevõtte jaoks, mis käsitles tehisintellektil põhinevaid avalikke teenuseid metaversumis ja biomeetriliste andmete kaitset. Samuti võitsime Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi reaalamajanduse riigihanke, mille raames aitame reaalamajanduse visiooni uuendada ja strateegilist teekaarti koostada.

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

Meie uurimisrühmal, mis on spetsialiseerunud õigusele ja tehnoloogiale, ELi õiguspoliitikale ja digitaalsele ühtsele turule, on laiaulatuslik tehniline pädevus erinevates võtmevaldkondades. Meie teadmised hõlmavad õiguse ja tehnoloogia erinevaid tahke, sealhulgas, kuid mitte ainult, e-residentsust, krüptorahasid, nutilepinguid, 3D-printimist, tarkvaraagente, digitaalseid

tõendeid, reaalamajandust ja tehisintellekti õiguspoliitikat. Meie oskused laienevad ka privaatsusseaduse, küberturvalisuse ja tehnoloogiliste edusammude eetiliste mõjude kriitilistele aspektidele. Nõuetele vastavusele ja reguleerimisele keskendunud rühmal on põhjalikud teadmised isikuandmete kaitse üldmäärusest (GDPR) ja oskus digitaalajastul inimõiguste keerulisel maastikul orienteeruda. Lisaks hõlmavad meie pädevused IKT-õigust, sealhulgas selliseid valdkondi nagu sõnavabadus, e-valitsemine ning meedia- ja kommunikatsioonialaste õigusaktide analüüs. Meie teadmised ELi ja rahvusvahelise eraõiguse vallas on tähelepanuväärsed, pöörates erilist tähelepanu digitaalsele ühtsele turule.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Tänu multidistsiplinaarsele lähenemisele panustame ja teeme tõhusalt koostööd eri valdkondadega, sealhulgas IT, inseneriteadused ja humanitaarteadused. Juriidiliste teadmistega anname oma panuse uuringutesse, võimekuse suurendamisse (capacity building), projektidesse, pakkumistesse, koolitustesse ja konsultatsioonidesse.

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
-

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCSi klassifikaatori alusel.

Frascati Manuali teadusvaldkonnad:

5.5 Õigusteadus

CERCSi teaduserialad:

S155 Euroopa õigus

S114 Võrdlev õigusteadus

S123 Informaatikaõigus

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kolleksioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Meie uurimisrühm pakub õigusosalast ekspertiisi projektide, koolituste, publikatsioonide ja konverentside näol.

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal
Õiguse ja DigiTech doktoriprogrammi garant moodulitele "LegalTech" ja "Law and Digital Technology Research", Palacký Ülikool Olomouc (Tanel Kerikmäe)

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit **Välispartnerid:**

- PalackýÜlikool
- Singapuri rahvusülikooli robotika, tehisintellekti ja õiguse uurimiskeskus
- Dublini Ülikool – õigusteaduskond ja valitsus

Eesti partnerid:

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
- Justiits- ja Digiministeerium
- NJORD Advokaadibüroo

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Avaldatud artiklid Digigeeniuses

Intervjuud ERRis ja Vikerraadios

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal
Riiklikud:

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes
Koostöö VVA, Deloitte'i, PwC, Euroopa institutsioonide, Milieu, Sparksiga, The
Chancellery of the Riigikogu (Foresight Centre).

Uurimisrühma veebilehe aadress

Eesti keeles

Inglise keeles

<https://taltech.ee/en/department-law-research-groups>

3 Rahvusvahelised suhted, julgeolek, õigus ja tehnoloogia

Uurimisrühma juht

Holger Mölder, dotsent, holger.molder@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Holger Mölder, Doktor, dotsent

Peeter Mürsepp, Doktor, dotsent

Evhen Tsybulenko, Teaduste kandidaat, vanemlektor

David Ramiro Troitino, Doktor, vanemteadur

Agnes Kasper, Doktor, vanemlektor

Archil Chochia, Doktor, vanemteadur

Katrin Merike Nyman-Metcalf, Doktor, kaasatud professor

Maria Claudia Solarte Vasquez, Doktor, vanemlektor

Javad Keypour, Doktor, lektor

Võtmesõnad

Eesti keeles

küber- ja infoturve; rahvusvahelised suhted ja tehnoloogilised väljakutsed; majanduslik julgeolek; poliitmajandus; rahvusvaheline õigus; Euroopa Liit; teaduse ajalugu

Inglise keeles

cyber and information security; international relations and technological challenges; economic security; political economy; international law; European Union; history of science

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Teadustöö teemad on seotud rahvusvaheliste suhete, rahvusvahelise julgeoleku ja tehnoloogia ning rahvusvahelise õigusega. Rahvusvahelised konfliktid (postsovetlik ruum, Lähis-Ida, Ida-Aasia ja Vaikse ookeani piirkond); Euroopa Liidu poliitilised ja ühiskondlikud reformid; NATO tulevik. Uued julgeolekuprobleemid: infosõda ja strateegiline kommunikatsioon; infoturve ja digitaalsed mõjutusoperatsioonid; küberohud ja vastumeetmed; inimjulgeolek; psühholoogilised operatsioonid: hirmukultuur ja strateegilised narratiivid; hübriidohud; energiajulgeolek, internet ja rahvusvahelised suhted; tehisintellekti poliitilised ja õiguslikud aspektid. Rahvusvaheline õigus, humanitaarõigus ja inimõigused. P.Mürsepp: teaduse ajalugu, teaduse filosoofia.

Rühma ülevaade inglise keeles

Research topics are related to international relations, international security and technology, and international law. International conflicts (post-Soviet space, the Middle East, East Asia, and the Pacific region); Political and social reforms in the European Union; The future of NATO. New security challenges: information warfare and strategic communication; information security and digital influence operations; cyber threats and countermeasures; human security;

psychological operations: culture of fear and strategic narratives; hybrid threats; energy security, the internet, and international relations; political and legal aspects of artificial intelligence. International law, humanitarian law, and human rights. P. Mürsepp: history of science, philosophy of science.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

VFP20040 Europaniseerumine läbi meedias kajastatud diskursuste ja avalikkuse tajude analüüs 2021 - 2024 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/f8f59fed-ae33-4942-bd7d-74a7aeace73a>

MINV21066 Gruusia strateegiliste varade kindlustamiseks õigusliku raamistiku loomine 2021 - 2023 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/3f1029a3-4d9d-4f27-a2f4-0ecab1cfb858>

VERT23015 Milline on Euroopa roll Indo- ja Vaikse ookeani piirkonnas? Piirkondliku poliitika vastuste kindlaksmääramine EL-i Indo- ja Vaikse ookeani piirkonna 2022-25 strateegia jaoks. 2022 - 2025 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/d7283eb8-3711-4528-adf6-d054ff4b3f72>

VERT20073 Küberteadlikud tudengid riigisektori jaoks 2020 - 2023 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/92a619d2-72bc-4de3-8cb2-1ecac6ef1328>

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Mölder, Holger; Sazonov, Vladimir; Loik, Ramon (2025). Challenges to Homeland Security in Countering Latent Hybrid Threats During the War in Ukraine: The Case of Estonia. In: Vladimir Sazonov, Holger Mölder, Zdzisław Śliwa, Sergii Pakhomenko, Illimar Ploom (Ed.). Russian Influence Operations and the War in Ukraine: Hybrid Warfare and Disinformation Campaigns. (235–260). Switzerland: Springer, Cham. (Contributions to Security and Defence Studies). DOI: 10.1007/978-3-032-01461-0_10. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/b5a7864d-acb5-4f31-b2f7-859b2d1d2719>

Munkøe, M.; Foster, N.; Mölder, H. (2025). Russia. In: Christou, G.; Vosse, W; Burton; J. and Koops; J. (Ed.). The Palgrave Handbook on Cyber Diplomacy. (xxx–xxx). Springer Nature [ilmumas]. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/bb788c68-f38a-4b69-bd43-b5ec3f1a89ed>

Mölder, Holger; Voinea, Camelia Florela; Sazonov, Vladimir (2023). Cultural Change in Political Communities. The Impact of Populism and Extremism on the International Security Environment. Cham: Springer Nature. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/e8a96235-5820-469e-84c2-2b8c0c0f9491>

Mölder, H. (2023). The Prospects of Strategic Imagination in Explaining International Security Challenges. *Quality & Quantity*, 57 (1 Suppl), 55–76. DOI: 10.1007/s11135-022-01386-w. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/f4968619-fcca-4aa6-aca5-52a92b0cbd79>

Mölder, Holger; Chochia, Archil; Nyman-Metcalf, Katrin (2023). Elite Agenda, Media Framing and Public Perception of European Integration in Estonia. *TalTech Journal of European Studies*, 13 (2), 63–110. DOI: 10.2478/bjes-2023-0016. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/9b6251cc-389f-4ee3-b727-5f0f8d774e45>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

1. TalTechi sildamistoetus ETAGi poolt mitterahastatud rühmagrantide vastutavatele täitjatele pingerea alusel.
2. Ümarlaua korradamine 26.04.2025 "Global Knowledge Warfare in the Baltic region" CBSE/AABS conference, Cambridge, UK.
3. TalTech kommunikatsioonisõber auhind 2025 artiklite eest Trialoogi, Mente e Manu ja Eesti meediaväljaannetes.

Inglise keeles

1. TalTech bridge funding by ETAG to principa investigators of group grants not funded by ETAG, based on ranking.
2. Roundtable discussion on 26 April 2025, "Global Knowledge Warfare in the Baltic Region," CBSE/AABS conference, University of Cambridge, UK.
3. TalTech Communication Friend Award 2025 for articles in Trialoog, Mente e Manu, and Estonian media publications.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

1. Uurimisgrupi juhi teadustegevus on leidnud tunnustust eelkõige uute julgeolekuohtude uurimisel (kognitiivsed julgeolekuohud, hübriidohud, mõjutus- ja infooperatsioonid, küberjulgeolek) ning ta teeb koostööd paljude rahvusvaheliste teadlaste ja teadusvõrgustikega. TalTech on kutsutud Tampere ülikooli algatusel arendatavasse julgeoleku- ja sõjandusteaduste võrgustikku "The Nordic Civil-Military Researchers Consortium".

Inglise keeles

The research activities of the head of the research group has been recognized especially in the study of new security threats (cognitive security threats, hybrid threats, influence and information operations, cyber security) and he cooperates with many international researchers and research networks. TalTech has been invited to "The Nordic Civil-Military Researchers Consortium", a network of security and military sciences being developed at the initiative of

the University of Tampere.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

Rahvusvaheline julgeolek ja tehnoloogia, küberjulgeolek, majandusjulgeolek, julgeolekuteooria ja metodoloogia, strateegilised uuringud.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 1. Targad ja energiatõhusad keskkonnad
- 2. Usaldusväärsed IT lahendused

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCS klasifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.6 Politoloogia

5.9 Teised sotsiaalteadused

CERCSi teaduserialad:

S170 Poliitikateadused, administreerimine

S150 Rahvusvaheline era- ja avalik õigus

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektsioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

1. NATO STO: HFM-382 / Human Security and Military Operations, member
2. CARP Lab (Laboratory for Character Assassination and Reputation Politics), Senior Research Associate
3. ECPR Political Anticipation Research Network, board member
4. EU CyberNet Expert Pool
5. COST ACTION 23102 - Linking euroscepticism and populism: causes and consequences (EUPopLink). Management Committee member.
- 6.

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit Välispartnerid:

- George Masoni ülikool (USA)
- Cambridge ülikool, Suurbritannia
- Stanfordi ülikool, SA; Princetoni ülikool (USA)

Eesti partnerid:

- Kaitseväge Akadeemia, Tartu ülikool
- Riigikantselei
- Välisministeerium; Kaitseministeerium

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal Riiklikud:

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes

1. Riigikantselei. Horisondiseire 2024. Globaalsed trendid.
2. EUISS. How to continue securing Moldova? seminar. Brussels. 19.06.2023.
Invited expert.

[Uurimisrühma veebilehe aadress](#)

Eesti keeles

Inglise keeles